

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Metaphysicam, id est, Scientiam de Ente incorporeo, seu
transnaturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

II. Prima pars nostræ ac verioris sententiæ probatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95247](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95247)

fore, ut in ea esset duplex libertas: altera intrinseca, atque essentialis: altera extrinseca, & per denominationem, ab indifferentia proxima voluntatis in actu secundo: neque non etiam de facto in actione productiva amoris essentialiter libera præter hanc essentialem libertatem, aliam reperiri accidentariam, & extrinsecam. En totam sententiam nostram in quinque diuisam partes: quas capitibus sequentibus ex ordine probabo, atque ab argumentis contrariis vindicabo.

CAPUT II.

Prima pars nostra, ac verioris sententia probatur.

HVnc in modum. Potest dari indifferentia voluntatis secundum se, & actio productiva amoris secundum se, quin actio ista sit libera: libertas ergo actionis in his duobus non consistat, atque adeo actioni est essentialis: quod enim actio non sit libera per denominationem à suo termino, aut modo libertatis eam consequente suadebitur infra. Antecedens probatur: quia si in instanti A. voluntas sit proximè indifferens, minimè tamen amet; in instanti vero B. sequenti necessiteretur ad amandum, & vi huius necessitatis amorem producat: productio quidem amoris libera non erit, sed potius necessaria; & tamen dabitur ipsa productio, necnon etiam indifferentia proxima voluntatis. Respondebis, libertatem eius actionis consistere in indifferentia proxima voluntatis, & ipsa actione, non utrumque sumptis, sed ut coexistentibus: sicut de fundamento, & termino eorumque prædicationali similitudine dici consuevit. Contra tamen; quia actio illa coexistit indifferentiæ proximæ voluntatis per duplicem modum durationis, alterum intrinsecum actioni, eaque natura posteriorem: alterum vero indifferentiæ proprium: utrumque verò ad idem tempus relatum: at actio illa non est libera formaliter per modum durationis se natura posteriorem; ergo non est libera per coexistentiam cum indifferentiæ proxima voluntatis. Minor suadetur. Primò, quia si voluntas absolueretur diuinitus ab omni tempore, liberè tamen operari posset: at eius operatio non esset libera per modum durationis, quia indifferentia in actu primo coexisteret. Secundò, quia ex opposito sequeretur, supernaturaliter fieri posse, ut actio aliqua voluntatis nec libera, nec necessaria esset: sit enim voluntas indifferens ad amandum, vel non amandum, entitatemque amoris producat, eius vero durationem non producat; Deo ad prius, non vero ad posterius concursum suum exhibente: profectò actio amandi non erit necessaria, quia voluntas non est in actu primo determinata, nec etiam erit libera; quia indifferentiæ voluntatis per modum durationis non coexistit.

Rursus tertio: ut productio amoris denominetur libera per durationem, & coexistentiam cum indifferentia voluntatis, ipsa duratio, eiusque productio voluntati libera esse debet; si enim omnino necessaria, & inuitabilis esset, etiam productio amoris ei uecessaria, & inuitabilis foret, ob connexionem essentialem, quam habet duratio eius actionis cum ipsa actione: aut ergo productio durationis est libera denominatione tantum à libertate actionis, per quam producitur amor; atque ita actio productiva amoris habebit totam suam libertatem, antequam producatur duratio; & consequenter non à duratione, sicut quia actio aliqua externa nonnisi denominatione libera est ab actu interiori voluntatis, hic ante illam omnem

suam libertatem habet: aut potius actio productiva durationis est per seipsam immediatè, & essentialiter libera: & ita potiori iure actio productiva ipsius amoris longè perfectior per seipsam essentialiter libera erit, nec à duratione subsequente libertatem suam emendicabit. Vtremque quò actionem esse liberam formaliter, est eam proximè posse non esse: at nulla actio denominatur potens non esse per modum aliquem subsequentem: ergo nec libera. Minor constat: quia modus subsequens rem, eam necessario supponit, eiusque existentiam essentialiter, & inuitabiliter postulat: ergo non esse rei essentialiter impedit: ergo non potest ei tribuere posse non esse, sed potius non posse non esse. Quia ratione potentia in actu primo proximo necessaria, quia connectitur essentialiter cum existentia effectus; non potest tribuere ei posse non esse, sed potius non posse non esse. Confirmatur: quia duratio subsequens actionem, aut tribuit illi posse non esse potentia consequenti; & hoc falsum est, cum potius tribuat ei non posse non esse impotentia consequenti; haud aliter ac vi scientiæ visionis actio non potest non existere impotentia consequenti, videlicet ob connexionem essentialem quamuis consequentem visionis cum actione: aut duratio illa subsequens tribuit actioni posse non esse potentia antecedenti: & hoc nonnisi ineptissimè dici potest: cum enim duratio non antecedit, sed potius consequatur actionem, quomodo eam in potentia antecedenti ad non esse intrinsecè constituere potest?

Præterea quintò: actio libera est, quæ positis omnibus prærequisitis ad operandum, potest poni, vel non poni: actio vero necessaria est, quæ positis, &c. ergo implicat aliquid distinctum ab actione ei tribuere libertatem, aut potestiam antecedentem ad non esse, vel necessitatem, aut impotentiam antecedentem ad non esse, nisi eam antecedit, ad eamve prærequiratur. Hoc sanè manifestum est, tum ex definitione libertatis, tum etiam exemplo scientiæ visionis; quæ quia non antecedit actionem, nec potentiam, nec impotentiam antecedentem ad esse, vel non esse ei tribuit: cum ergo duratio sit realiter distincta à productione amoris, quam tempori commensam facit, aliunde vero eam non antecedit, ad eamve prærequisita non sit: quæ fieri potest, ut ei liberam esse, aut posse non esse potentia antecedenti conferat? Tandem omne, quod actionem liberam constituit, vel se habet ex parte actus primi indifferentis, vel ex parte actus secundi; aut, quod perinde est, vel est id, quod liberum denominatur, vel intrinsecè constituit potentiam proximam indifferentem, per quam aliquid liberum denominatur. Vnde communiter, & merito repelluntur Thomistæ, qui prædeterminationem physicā nec ad actum primum liberum, nec ad actum secundum attingere, sed inter utrumque mediam esse comminiscuntur: ergo si duratio actionis eam liberam reddit, vel est ipse actus secundus liber: & hoc est falsum, quia actus secundus libertatis ad amandum, vel non amandum est solum actio amandi; duratio vero, aut actio eius productiva tantum esse potest actus secundus libertatis ad conseruandum, vel non conseruandum amorem: aut potius duratio pertinet ad actum primū liberum, & in ipsa potentia proxima indifferenti intrinsecè clauditur: & hoc etiam sustineri nequit: tum quia aliàs duratio esset prior, & posterior natura, quam amor, aut eius productio, ut intuitu constabit: tum etiam quia aliàs libertatem amoris omnino euerteret, nimirum ob connexionem antecedentem cum illo.

Respondebis secundò, libertatem actionis consistere in ipsa actione, & indifferentia voluntatis, & non

coexistentia vtriusque, sed in dependentia vnus ab alia: cum autem actio non dependeat effectiue nisi à sola voluntate, ab eius vero indifferentia proxima tantquam à mera conditione; profecto per seipsam ab ea non pendeat, sicut ad eius diuersitatem essentialem ab actione necessario oportet: aliunde vero cum per hanc dependentiam libera sit, eius libertas ab aliquo consequenti non oriatur. Hæc tamen solutio facile confutatur: quia dependentia illa actionis ab indifferentia proxima voluntatis, velut à conditione non est aggregatum actionis, & indifferentiæ: hoc enim aggregatum absque libertate, & dependentia dari potest, vñ initio capitis vidimus. Deinde illa dependentia non est coexistentia actionis, & indifferentiæ: tum quia nihil dependere potest à priori ab aliqua causa, & conditione per aliquid se posterius: tum etiam quia iam actio esset libera, per aliquid ipsam consequens. Rursus dependentia illa nequit consistere in decreto aliquo Dei: aut enim hoc decretum est efficax, & ira libertatem actionis tollit: aut etiam indifferens, & inefficax ad vtrumlibet: & sic poterit dari in aliquo instanti sine actione, eiusque dependentia: hæc ergo in eo sita non erit. Vltius ea dependentia nequit consistere in modo quodam actionem effectiuam amoris antecedente: qua ratione actionem directiuam, dependentiamque vnus cognitionis ab alia in modo quodam præuio collocauimus lib. 4. physic. tract. 10. cap. 4. sic enim actio effectiua amoris non libera formaliter, sed necessaria esset: vtpote quam modus ille cum connexionem antecederet. Reliquum igitur est, vt dependentia illa ab indifferentia proxima voluntatis sit essentialis actioni, & in ipsa sola sita sit, sicut ab eius actione necessaria diuersitatem essentialem oportet.

Respondebis tertio, nostrum argumentum instanti in libertate contrarietatis. Verum vt hæc instantia eleuetur, animaduertendam est, libertatem contrarietatis aliam esse purè talem: aliam vero partim contrarietatis, partim contradictionis, siue mixtam: libertas contrarietatis purè talis est, qua voluntas, independentè à potestate ad odium, amare potest, vel non amare; & independentè à potestate ad amorem odisse, vel non odisse: vnde duplicem libertatem contradictionis inuoluit. Libertas vero contrarietatis non purè talis, sed mixta est; qua voluntas potest amare, vel non amare: non tamen independentè à potestate ad odium; sed potius cum dependentia ab illa; eo quod non aliter ei integrum sit non amare, nisi per odium amori oppositum: non vero per nolitionem amoris, eiusve puram omissionem. Porro, cum actus amoris, verbi gratia, est liber libertate contradictionis, aut etiam libertate contrarietatis mixtè talis, propriè quidem, ac strictè liber est: libertas enim propria, ac stricta est, qua actus potest esse, vel non esse à voluntate: huiusmodi autem est vtraque libertas nuper memorata: cum vero actus est liber libertate contrarietatis purè talis, hoc quidem nomine propriè, ac strictè liber non est, sed præcisè ob libertatem contradictionis.

Ratio est: quia actus amoris, v.g. habet libertatem contrarietatis purè talis, in quantum voluntas potest odisse: at non est propriè, ac strictè liber, eo quod voluntas possit odisse: ergo neque etiam eo quod libertatem contrarietatis purè talis fortietur. Minor suadetur: quia vt actus ille esset propriè, ac strictè liber per potentiam proximam voluntatis ad odium deberet illam aliquo modo respicere, vt ex capitis initio liquet: vel ergo illam respicit per essentialem ab ea dependentiam; & hoc falsum est: quia amor

liber purè quoad speciem, vt modo his nominibus vtimur, est qui prouenit à potentia amandi, vel non amandi; id est, nolendi amare, aut purè omittendi amorem: nullatenus tamen dependet à potentia ad odium, sed per accidens cum ea concurrit; vel amor ille liber respicit potentiam voluntatis ad odium per meram coexistentiam cum illa: atque ita si eo nomine esset propriè liber per aliquid se natura posterius, nempe per relationem coexistentiæ propriè liber esset: quod tamen supra confutatum est. Benè verum est, voluntatem posse proximè odisse esse eam posse non amare: ceterum vt amor non solum in actu primo, sed etiam in actu secundo denominetur proximè potens non esse, proprièque liber ab ea potentia proxima non amandi, siue odio habendi, debet ad eam aliquo modo referri: relatio autem dependentiæ essentialis non datur; & relatio coexistentiæ non sufficit.

Hæc cum ita sint; argumenta libertatem contradictionis, aut etiam contrarietatis mixtè talis (vtriusque enim par est ratio) haudquaquam in coexistentia actus primi, & secundi sitam esse probant; idipsum de libertate contrarietatis purè talis nullatenus probant. Quod enim ad primum, & secundum attinet; repugnat quidem, vt actio amandi libera, aut necessaria contradictoriè non sit: aut enim potest proximè non esse, aut non potest proximè non esse: atque inter hæc duo non est medium. Vnde voluntas indifferens absoluta ab omni tempore, cum necessario operari nequeat, eius operatio libera contradictoriè non poterit non esse; cum tamen in eo statu nulla detur relatio coexistentiæ: hæc ergo ad id genus libertatis non exigitur. Similiter voluntas indifferens ad vtramque contradictionis partem, si amorem sine eius duratione producat; eius actio nec erit libera, nec necessaria contradictoriè: quod tamen manifestam contradictionem inuoluit. Ceterum hæc rationes in libertate contrarietatis non militant: voluntas enim proximè indifferens quoad speciem, si vel ipsa absoluitur ab omni tempore iuxta casum primi argumenti, vel eius actio iuxta casum secundi, sanè operationem habebit nec liberam, nec necessariam contrariè siue quoad speciem: quamuis enim inter libertatem, & necessitatem contradictionis, quæ libertatem, ac necessitatem propriè diuidunt, non sit dare medium; est tamen illud assignare inter libertatem, & necessitatem contrarietatis; quarum neutra propriè libertas, aut necessitas est. Sic esto hoc indiuiduum animal, verbi gratia, Petrus debeat esse verus homo, aut vera bellua: ceterum non debet esse homo pictus, aut bellua picta: cum fieri possit, vt neutro modo effigietur: nimirum quia denominationes veri hominis, aut veræ belluæ propriè sunt: homo autem pictus impropriè homo, ac bellua picta pari improprietate bellua est.

Quod autem ad reliqua argumenta attinet, omnia in hoc vnum tendunt, vt probent, nullam actionem posse esse propriè liberam per aliquid se natura posterius: quod verissimum est; atque adeò in libertate contradictionis, quæ propriè libertas est, vim habet: at in libertate contrarietatis, de qua loquimur, cum impropriè libertas sit, nullum momentum habet: potest enim aliqua actio esse impropriè libera per aliquid se natura posterius: sicut etiam actio externa est impropriè libera per aliquid natura anterior, & secum connexum, nempe per imperium efficax voluntatis, cum tamen nihil magis obesse videatur libertati, quam connexio antecedens.